

Ομιλία του κ. Τάσου Πανούση, Προέδρου ΕΕΔΑΔΠ στη Διαρκή Επιτροπή Οικονομικών Υποθέσεων της Βουλής σχετικά με το σχέδιο νόμου του Υπουργείου Οικονομικών “Ρύθμιση οφειλών και παροχή δεύτερης ευκαιρίας”.

Κυρίες και Κύριοι βουλευτές,

Σας ευχαριστώ πρώτα από όλα για την ευκαιρία που μας δίνετε να παρουσιάσουμε τις θέσεις της Ένωσης Εταιρειών Διαχείρισης Απαιτήσεων από Δάνεια για ένα νομοσχέδιο μείζονος σημασίας.

Ο υπό συζήτηση νόμος καλείται να αντιμετωπίσει ένα πρόβλημα κρίσιμο για τη δυνατότητα χρηματοδότησης της οικονομίας, βραχυπρόθεσμα, γιατί συνδέεται με την απελευθέρωση των Τραπεζών από το βάρος του αποθέματος των λεγόμενων «κόκκινων» δανείων, μεσοπρόθεσμα, καθώς οι νέες συνθήκες της πανδημίας αναγκαστικά θα οδηγήσουν στη δημιουργία νέων μη εξυπηρετούμενων δανείων, αλλά και μακροπρόθεσμα καθώς το νέο θεσμικό πλαίσιο θα επηρεάσει καθοριστικά και σε βάθος χρόνου την κουλτούρα πληρωμών στη χώρα μας.

Η ύπαρξη εξειδικευμένων εταιριών διαχείρισης δανείων αποτελεί ένα σημαντικό διαφοροποιητικό παράγοντα σε σχέση με την περίοδο της οικονομικής κρίσης.

Η έγκαιρη και αποτελεσματική διαχείριση των καθυστερήσεων ήδη από την αρχική φάση τους, θα συμβάλει ώστε να μην λιμνάσουν, όπως συνέβη παλαιότερα, και επομένως να μην δημιουργηθεί μια νέα γενιά κόκκινων δανείων που θα βαραίνει για χρόνια την οικονομία, αποτελώντας τροχοπέδη στην αναπτυξιακή της δυναμική.

Ο νέος Κώδικας αποτελεί ορόσημο από θεσμική και οικονομική άποψη. Πρώτον, λόγω της σημασίας του προβλήματος των μη εξυπηρετούμενων δανείων και,

δεύτερο, αλλά εξίσου σημαντικό, επειδή ενοποιεί και κωδικοποιεί ρυθμίσεις σε ένα πεδίο όπου μέχρι σήμερα η αποσπασματικότητα των παρεμβάσεων υπονόμει τη λειτουργικότητά τους. Σειρά ρυθμίσεων του προς ψήφιση Κώδικα έχουν θετικό πρόσημο.

Αναφέρω ενδεικτικά ως σημαντικότερες :

- την επιτάχυνση και απλοποίηση των δικαστικών διαδικασιών
(λ.χ) η αποκλειστικά έγγραφη διαδικασία για πτωχεύσεις μικρού οικονομικού αντικειμένου)
- την αναγνώριση και προστασία των δικαιωμάτων των εμπραγμάτως ασφαλισμένων πιστωτών,
- τη δημιουργία ενιαίου Ηλεκτρονικού Μητρώου Πτωχεύσεων,
- την ενίσχυση του ρόλου των Διαχειριστών Αφερεγγυότητας,
- την διαμόρφωση προϋποθέσεων για την έγκαιρη διευθέτηση της αφερεγγυότητας και τη λήψη κατάλληλων μέτρων για την απομάκρυνση από την αγορά των αφερέγγυων και μη παραγωγικών επιχειρήσεων.
- και κατεξοχήν τη διασύνδεση με τις ηλεκτρονικές βάσεις της Φορολογικής Διοίκησης και των τραπεζών, με στόχο την άντληση ορθής και ακριβούς πληροφόρησης για την πραγματική οικονομική κατάσταση του οφειλέτη.

Η τελευταία αυτή πρόνοια του Κώδικα αναγνωρίζει τη σημασία της διευκόλυνσης των όντως αφερέγγυων πιστούχων και το διαχωρισμό τους από τους «στρατηγικούς κακοπληρωτές». Η διάκριση αυτή είναι κρίσιμη στην πράξη και γι' αυτό θα ξεκινήσω από εδώ την παρουσίαση των πεδίων εκείνων που η ΕΕΔΑΔΠ θεωρεί ότι όχι απλώς επιδέχονται αλλά χρήζουν βελτιώσεων κατά την κοινοβουλευτική διαδικασία για την ψήφιση του Κώδικα.

Το πρώτο σημείο αφορά τις προβλέψεις για τον Εξωδικαστικό Μηχανισμό Ρύθμισης Οφειλών. Τα κρίσιμα σημεία ως προς τον Εξωδικαστικό Μηχανισμό αφορούν πρώτον το ποιες οφειλές μπορούν να υπαχθούν σε αυτόν και, δεύτερον, τις δικλίδες ασφαλείας ώστε να μην αξιοποιηθεί, παρά την πρόθεση του νομοθέτη, από τους στρατηγικούς κακοπληρωτές για την αποφυγή των υποχρεώσεών τους, όπως έχουμε δει να συμβαίνει στο παρελθόν.

Με την παρούσα διατύπωση του Κώδικα όπως εισάγεται, αίτηση υπαγωγής στον Εξωδικαστικό Μηχανισμό μπορεί να υποβάλει μια ιδιαιτέρως μεγάλη περίμετρος οφειλετών – είτε φυσικά είτε νομικά πρόσωπα, είτε οι οφειλές είναι σε καθυστέρηση, είτε έχουν ρυθμιστεί, είτε εξυπηρετούνται κανονικά κι αυτό ανεξάρτητα από την οικονομική τους κατάσταση, είτε δηλαδή έχουν πραγματική αδυναμία, είτε είναι πιθανώς αφερέγγυοι, είτε μπορούν να εξυπηρετήσουν την οφειλή. Δεν υπάρχει η παραμικρή αμφιβολία ότι με μια τέτοια περίμετρο, θα γίνει ευρεία χρήση με αποτέλεσμα να μπουν σε αχρεία ρύθμιση ενήμεροι οφειλέτες και να ξεκινήσει ξανά η διαδικασία ρύθμισης για ήδη ρυθμισμένες οφειλές.

Επιπλέον, η υποβολή αίτησης δύναται να οδηγήσει σε αναστολή συγκεκριμένων ενεργειών αναγκαστικής εκτέλεσης, μια ρύθμιση που μπορούν να χρησιμοποιήσουν οι στρατηγικοί κακοπληρωτές για να μεταθέσουν για άλλη μια φορά στο μέλλον την εκπλήρωση υποχρεώσεων που μπορούν αλλά αρνούνται να εκπληρώσουν. Τα παραπάνω ενδέχεται να σημάνουν πιθανή υποτροπή των σχετικών οφειλών ως προς την εποπτική τους αντιμετώπιση, δηλαδή πρόσθετες κεφαλαιακές απαιτήσεις για τα τραπεζικά ιδρύματα – χωρίς, επαναλαμβάνω, να συντρέχει απολύτως κανείς λόγος.

Προτείνουμε, επομένως, την θέσπιση πρόσθετων κριτηρίων υπαγωγής στον Εξωδικαστικό Μηχανισμό. Θα βρείτε στο Υπόμνημα της ΕΕΔΑΔΠ τις σχετικές προτάσεις μας που κατατείνουν στην λειτουργία του, υπέρ όσων εμφανίζουν πράγματι πιθανή αφερεγγυότητα και τεκμηριώνεται ότι αδυνατούν να εκπληρώσουν σημαντικό μέρος των υποχρεώσεών τους. Η δε εστίαση των κριτηρίων ώστε να καταλαμβάνουν αποκλειστικά όσους ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα θα

υπογραμμίζει την πρόθεση του νομοθέτη και θα διαφυλάξει τον ουσιαστικό στόχο του Εξωδικαστικού Μηχανισμού, που είναι προστασία βιώσιμων επιχειρήσεων και θέσεων εργασίας και όχι η αντιμετώπιση της υπερχρέωσης των καταναλωτών.

Ένα ειδικότερο, αλλά όχι λιγότερο σημαντικό ζήτημα, αποτελεί ο προβλεπόμενος αλγόριθμος (το λεγόμενο «υπολογιστικό εργαλείο») για την αυτόματη πρόταση ρύθμισης των οφειλών στο πλαίσιο του Εξωδικαστικού Μηχανισμού. Ακόμη κι αν είναι εφικτός ένας τέτοιος αλγόριθμος, ο στόχος του είναι η διευκόλυνση ρύθμισης για πολύ μικρές, μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις. Οι μεγάλες επιχειρήσεις και οι μεγάλες οφειλές απαιτούν ad hoc λύσεις ρύθμισης. Προτείνουμε για το λόγο αυτό τη θέσπιση πλαφόν για το ύψος των οφειλών στις οποίες θα εφαρμόζεται η αυτοματοποιημένη διαδικασία.

Ως προς το σκέλος του χρόνου που απαιτείται για την απαλλαγή του οφειλέτη από τα χρέη του, η ρύθμιση προηγούμενων νομοθετημάτων για 3ετή χρόνο απαλλαγής (όπως προβλέπει σήμερα ο Νόμος Κατσέλη) αποτελεί μια ισορροπημένη προσέγγιση που μπορεί να υιοθετηθεί από το νέο Κώδικα. Αυτή είναι κρατούσα πρακτική και σε άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπου κατά κανόνα η απαλλαγή του οφειλέτη προϋποθέτει την παρέλευση τουλάχιστον 3τίας από την κήρυξη της πτώχευσης.

Στο Υπόμνημά μας θα βρείτε και ορισμένες άλλες προτάσεις για τη βελτίωση του Κώδικα ενόψει της συζήτησης και ψήφισής του από την Ολομέλεια της Βουλής.

Όλα τα παραπάνω αφορούν τον Κώδικα, όπως τελικά η Βουλή θα κρίνει και θα ψηφίσει. Η τελική επιτυχία, όμως, μιας νομοθετικής παρέμβασης δεν κρίνεται αποκλειστικά από το περιεχόμενό της αλλά εξίσου και καθοριστικά από την αποτελεσματική εφαρμογή της. Επιτρέψτε μου να υπενθυμίσω ότι ο νόμος 3869/2010, ο λεγόμενος «νόμος Κατσέλη», δεν έπασχε στις προθέσεις ούτε στη στόχευση. Στην πράξη, όμως, δημιούργησε τεράστια προβλήματα στο τραπεζικό σύστημα, υπονόμωσε σε βάθος δεκαετίας την κουλτούρα πληρωμών στη χώρα μας, κλόνισε τα συναλλακτικά ήθη και αποτέλεσε ασφαλές καταφύγιο όχι μόνο σε εκείνους που επεδίωκε να προστατεύσει, αλλά και σε πλήθος κακόβουλων και

αντικοινωνικών συμπεριφορών, διογκώνοντας τον αριθμό των στρατηγικών κακοπληρωτών σε βαθμό ώστε να τορπιλλίζουν την υγιή οικονομική δραστηριότητα στην Ελλάδα. Όσο κρίσιμη, επομένως, είναι η ψήφιση του Κώδικα με τις κατάλληλες προσαρμογές, στις οποίες αναφέρθηκε, άλλο τόσο είναι και η ύπαρξη των απαραίτητων προϋποθέσεων για την εφαρμογή του. Πρέπει να ληφθεί μέριμνα ώστε να εξασφαλιστεί η επάρκεια των αρμόδιων δικαστηρίων, τόσο από πλευράς ανθρώπινου δυναμικού όσο και υποδομών, να υπάρξει ειδική επιμόρφωση των λειτουργών και στελεχών που θα κληθούν να εφαρμόσουν τη νέα νομοθεσία, να υλοποιηθούν άμεσα οι προβλεπόμενες και απαραίτητες ψηφιακές υπηρεσίες, και κατεξοχήν οι ηλεκτρονικές πλατφόρμες για την υποστήριξη των διαδικασιών του νέου πλαισίου, και να εκδοθούν χωρίς χρονοτριβή οι εφαρμοστικές υπουργικές αποφάσεις, εγκύκλιοι και όποια άλλη θεσμική πρωτοβουλία προβλέπεται ώστε να είμαστε το ταχύτερο πλήρως έτοιμοι θεσμικά και λειτουργικά για την εφαρμογή του νέου Κώδικα. Η έναρξη εφαρμογής του νέου Κώδικα χωρίς να είναι έτοιμες οι αναγκαίες ψηφιακές υποδομές θα υπονομεύσει την αποτελεσματικότητα των νέων διαδικασιών και είναι σίγουρο ότι θα οδηγήσει σε καθυστερήσεις και δυσλειτουργίες. Γι' αυτό πρέπει να διασφαλιστεί ότι όλη η τεχνολογική προετοιμασία θα έχει ολοκληρωθεί πριν την έναρξη ισχύος του νέου νομοθετήματος.

Ελπίζω ότι σας έδωσα μια συνοπτική αλλά πλήρη εικόνα των θέσεων και των προτάσεων των Εταιρειών Διαχείρισης, του τρίτου πυλώνα του χρηματοπιστωτικού μας συστήματος και του πλέον αρμόδιου για την υλοποίηση του νέου Πτωχευτικού Κώδικα.

Για όποια διευκρίνιση χρειαστεί πάνω σε όσα ανέφερα και σε όσα καταλαμβάνονται από το σχετικό μας Υπόμνημα που έχετε ήδη στα χέρια σας, είναι αυτονόητο ότι είμαστε διαθέσιμοι και τώρα και οποιαδήποτε στιγμή κρίνετε, κύριοι βουλευτές, ότι μπορούμε να συμβάλουμε στο έργο σας.